

Kjak

Gunvør Balle

Fólkavøkstur byrjar við álit

á politisku skipanina

Nú hava køldu tølini aftur víst okkum syndarligu gongdina í fólkatalinum. Tað er nú so galið, at færri enn 600 nýggir føroyingar verða føddir um árið, og hetta tal er ájavnt burðartalið í 30'unum. Og tá var samlaða fólkatalið bara helvtina av tí tað er í dag. Hetta eruttan samanburð størsta avbjóðing vit standa framman fyri sum samfelag, og øll politisk orka átti at verið rætta ímóti at basa skeivu gongdini.

Fólkavøkstur - og harvið búskaparvøkstur - snýr seg fyrst og fremst um at borgarar hava trúgv uppá framtíðina. Sokallaða treystitalið. Ein týðandi partur av hesum er álit á politisku skipanina og virðing fyri landsins

myndugleikum. Og eg eri rættiliga sannførd um, at vantandi álit er mest grundleggjandi orsøkin til minkingina í fólkatalinum.

Politiskt hevur verið stýrtuttan mál og mið í fleiri ár. Onki dirvi og ongin ryggur hevur verið til at tikið stóru tøkini og framtær nýskipanir, sum samfelagið hevur so ovurstóran tørv á. Innan fiskivinnu, kommunurbygnað, skúlar, eftirlønir osfr. Í heyst kom nýtt landsstýri framat, og nú eru vit farin úr øskuni í eldin og hava sæð handling í ólukkumát. Frá fullkomnari naggatódn í fleiri ár eru vit nú vitni til eitt landsstýri, sum púrasta setir fólkaræði til viks fyri at fremja grundleggjandi

broytingar í samfelagnum. Forskutting av pensjónum, flatskattur, niðurbræðing av samhaldsfasta vælferðarsamfelagnum, blokkhækking og niðurgering av fakfelagsrørsluni. Og síðsta skotið á stammuni er ætlanirnar um endaliga avhending av ræðisrættinum yvir høvuðs- tilfeingi okkara. Eitt ræðandi uppskot, sum kann forkoma tilverugrundarlagnum undir okkum og framtíðar ættarliðum.

Øll hesi mál, ið hava øst og ørkymlað eitt heilt fólk uppá stutta tíð, senda greið signal út um, at vit hava eitt cowboy-stýri, sum trumlar ting ígjøgnumuttan at lurta eftir ella virða nakran, og so als ikki fakkunnleikan. Álit

á politisku skipanina var ikki stórt frammanundan, nú er tað mestsum syndrað.

Føroyingar eru eitt væl upplýst fólk og fleiri og fleiri hava góðar útbúgvingar. Men tað er sera lítið lokkandi at vera undirløgd politikarum, ið hugsa stuttskygt, bert røkja seráhugamál ella sítt lokæløki, og sum ikki vilja leggja dygdargóðar heildarloysnir aftanfyri sínar avgerðir. Fólk í dag eru kritisk og seta krøv - og tey krevja góða politiska stýring, har fakkunnleikin verður virdur, so tey kunnu hava álit á samfelagið og fáa hug at liva og virka í tí. Tað er ein farin tíð, at politikarir kunnu skalta og valta sum teir vilja. Samfelagið gerst alsamt

minni og meir gjøgnumskygt við sosialu miðlunum, har øll taka lut í kjakinum, og øll vita hvat fyriferst. Undirtónin í almenna kjakinum er harðnaður og nógv merktur av frustratióneyvir vánaligan politikk. Tað neiliga prátið skuggar yvir tí góða og stuttliga, sum plagar at savna okkum sum fólk og sum ger at tað er vert at búgva í hesum landinum.

Eg haldi, at tann alsamt vaksandi negativi hugburðurin til alt í hesum landinum er niðurbrótandi og ófrættakendur. Fólk eru óð og ørg um óbúnan og ábyrgdarleysan hovsa-politikk og eru við at missa mótið, tí tað røkist ikki fyri batum. Hetta er eitt tekin

um, at vit eru á vandakós og má takast í stórum álvara.

Eg fari inniliga at heita á samgongu, landsstýrið og fyrst og fremst løgmenn um at stinga fingurin í jørðina, lurta eftir fólki og taka teirra ótta og ónøgd í álvara. Steðga fleiri vanlukkuligum politiskum avgerðum og fá fólkið við tykkum! Við at vísa virðing fyri fólkinum, fyri fakkunnleikanum og við at taka búnar politiskar avgerðir kann álitid kanska reisast aftur. Og um tað eydnast, verður tað fyrsta stig á leiðini til fólkavøksturin.

Andreas Thomsen
Tórshavn

Til samgonguna

Í samfull 4 ár ella meira hava bæði Mið- og Sjálvstýrisflokkurin rópt upp um skattalætta til tey ríku, sum næstseinasta samgonga framdi. Mær vitandi hava øll ting- og landsstýrisfólk innan hesar báðar flokkar, við opnum ørmum, fingið ágóða av hesum skattalætta.

Nú eru Mið- og Sjálvstýrisflokkurin partur av verandi samgongu, og tað fyrsta, teir gera, er at geva sær sjálvum – teimum ríku, sambært teimum sjálvum – ein skattalætta, so tað forslar.

Mið- og Sjálvstýrisflokkurin hava alla ábyrgdina av flatskattinum, sum gevur meira til tey á ovastu rókunum og minni til tey á niðastu rókunum. Mið- og

Sjálvstýrisflokkurin eru partar av samgonguni, og eru tí við til at máa støðið undan fakfelagsrørsluni, har flatskatturin, sum teir flestu fakfelagslimir onki merkja til, verður brúktur sum vápn til at tvinga fakfelagslimirnir at góðtaka ein reallønarniðurskurð. Alt hetta meðan teirra egnu landsstýris- og løgtingslønir ikki skulu nertast.

Hví leggja Mið- og Sjálvstýrisflokkurin ikki uppskot fyri Løgtingið um at lækka ferðaendurgjaldið hjá landsstýrisfólkum og løgtingslimum til eitt hóskaði støði, sum líkist meira tí hjá tí vanligu borgaranum?

Hví leggja Mið- og Sjálvstýrisflokkurin ikki upp-

skot fyri Løgtingið um at broyta partafelagslógina, so at vit sleppa undan “skattafrádrátti” og “MVG-eftirstøðu”?

Fyri tíð síðani var TAKS dømt at gjalda 60 milliónir krónur aftur til nakrar partaeigarar av nøkrum partafeløgum, tí verandi lóg heimilaði ikki innkrevjingina hjá TAKS.

Hvussu ber tað til, at ein lóg kann gerast soleiðis, at partaeigarar av einum ella fleiri partafeløgum kunnu býta 100-tals milliónir sínammillum,uttan at landskassin fær eitt oyra í skatti av pengunum? Hvát heldur Løgmaður og formaður Sambandsflokksins um slíkt? Ella hvát heldur hann um tað, at

verandi landsstýrismaður hjá Miðflokkinum ikki vildi seta sjúkrakassatryggingina í gildi frá 1/1-2012, sum annars var viðtikið í Løgtinginum, við tí grundgeving at skotbráðið var ov stutt til so umfatandi broytingar?

Hesin sami landsstýrismaður hevur, sum ongin annar, rópt upp um skattalætta til tey ríku, sum hann við egnum orðum kallaði ein “lúksus trupulleika”. Nú er hann so, saman við restini av Miðflokkinum, partur av samgonguni, ið hevur givið størsta skattalætta til tey ríku nakrantíð; men nú vaskar hann hendur og brúkar sum undanførslu, at tað er ikki teirra málsøki, og at teir nokk skulu taka sær væl av teirra

málsøkjum. Hvát hugsar maðurin, tá hann kemur við slíkari undanførslu?

Eitt einmælt lögting tók undir við at hækka pensiónirnar hjá teimum pensionistum, ið verða ávirkaðir av inntøkuni hjá hjúna felagnum. Hendan hækking skuldi geva uml. 2.200,- kr. um mánaðin, harav ein partur skuldi skattast. Men nú kemur landsstýrismaðurin í heilsumálum við undanførslum um, at tað ikki letur seg gera tekniskt at hækka pensiónirnar. Hetta samstundis sum broytingin av skattingini av pensjónum var bronglað ígjøgnum upp á tvær vikur,uttan at nøkur teknisk skipan kundi klára hesa broyting; og summar

skipanir eru enn ikki til reiðar at handfara broytingina.

Hendan samgongan er merkt av manglandi vilja til nakað sum helst annað enn at tæna sær sjálvum og sínum. Vanligi borgarin verður skúgvaður til viks við lygnum,uttanumtosi og vánaligum undanførslum. Skammið tykkum, øll somul.

Eitt verður nevnt livibreyðspolitikkari; tit eru verri enn tað. Eg sigi bara sum Salamon prædikarin segði, “Tí at óreiðiligur vinningur ger vísmann til dára, og mutur spillir hjartað.”